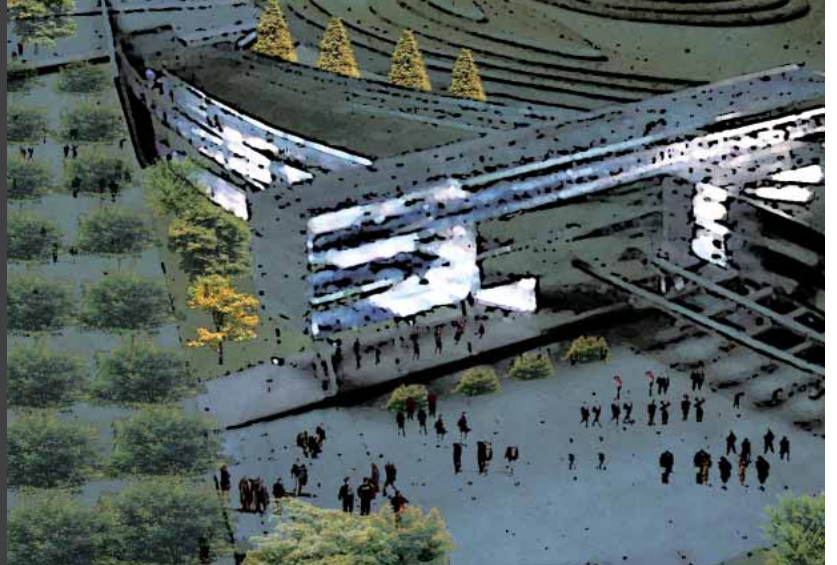

ΤΟ ΠΡΩΗΝ ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΟ ΠΑΠΑΛΟΥΚΑ ΣΤΙΣ ΣΕΡΡΕΣ

ΜΙΑ ΑΛΛΗ 'ΣΚΟΠΙΑ' ΣΕ ΕΝΑ ΠΑΛΙΟ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟ ΧΩΡΟ

Διπλωματική εργασία στο Τμήμα Αρχιτεκτόνων της Πολυτεχνικής Σχολής του ΑΠΘ των Αρχιτεκτόνων Παπακωνσταντίνου Ευαγγελίας, Ράντου Ευδοκίας. Επιβλέπουσα καθηγήτρια: Καραδήμου - Γερόλυμπου Αλεξάνδρα.

■ Η πόλη των Σερρών, με έκταση 710 εκτάρια και πληθυσμό περίπου 80.000 κατοίκους χαρακτηρίζεται στις μέρες μας από πυκνή δόμηση, στοιχείο που σβήνει τα χαρακτηριστικά ενός ιστορικά διαμορφωμένου ιστού. Παράλληλα, οι κεντρικές χρήσεις της τοποθετούνται σχεδόν αποκλειστικά στο κέντρο του αστικού ιστού καθιστώντας δύσκολη την κυκλοφορία και εξυπηρέτηση των πολιτών. Τέλος, οι ελάχιστοι χώροι πρασίνου που έχουν απομείνει δεν επαρκούν για την εξισορρόπηση του έντονου κτιριακού όγκου. Μία ευκαιρία για την αντιμετώπιση των παραπάνω προβλημάτων αποτελεί η αποδέσμευση των στρατοπέδων της πόλης από το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας και η απόδοσή τους στο Δήμο για κοινωφελείς χρήσεις.

Αντικείμενο της συγκεκριμένης μελέτης αποτελεί η ανάπλαση ενός από τους τέσσερις στρατιωτικούς χώρους της πόλης των Σερρών του πρώην στρατοπέδου «Παπαλουκά», γνωστού και ως «Πυροβολικά».

Πρόκειται για έναν εγκαταλειμμένο στρατιωτικό χώρο υπό αποδέσμευση, συνολικής έκτασης 12,5 εκταρίων, που δημιουργήθηκε από τις τουρκικές αρχές στις αρχές του 20ού αιώνα στις παρυφές της πόλης. Με την ανάπτυξη του πολεοδομικού συγκροτήματος των Σερρών, το στρατόπεδο βρέθηκε πλέον στις μέρες μας να περικλείεται από τον αστικό ιστό, σε καίρια θέση της πόλης.

Σύμφωνα με το ΓΠΣ του 1987, για το χώρο του πρώην στρατοπέδου προτείνονται πολιτιστικές λειτουργίες και αθλητισμός ενώ πρόσφατη

μελέτη του ΑΠΘ (2000) για την πόλη των Σερρών προτείνει τη δημιουργία στην τοποθεσία αυτή ενός νέου διοικητικού κέντρου. Στόχος της διπλωματικής εργασίας ήταν η αρμονική συνύπαρξη του παλιού στρατοπέδου με τον υπάρχοντα αστικό ιστό χωρίς να σβηστεί η μνήμη ότι σε αυτή τη θέση βρισκόταν ένας στρατιωτικός χώρος.

Για το σκοπό αυτό κρίθηκε σκόπιμη μια πρώτη φάση ανάλυσης που θα έθετε και τις βάσεις του σχεδιασμού. Αρχικά εκπονήθηκε ανάλυση στο ευρύτερο επίπεδο της πόλης από την οποία προέκυψαν ως κύριο συμπέρασμα οι σύγχρονες ανάγκες της. Στη συνέχεια έγινε εστίαση στην ευρύτερη περιοχή του στρατοπέδου και τέλος στον ίδιο τον παλιό στρατιωτικό χώρο κατά την οποία αποτυπώθηκαν και αξιολογήθηκαν η υπάρχουσα κατάσταση των κτισμάτων και του ευρύτερου οικιστικού και φυσικού περιβάλλοντος. Το στρατόπεδο συνορεύει στα δυτικά του με δρόμο ταχείας κυκλοφορίας, ανατολικά με χείμαρρο, ΝΑ με ελεύθερες εκτάσεις και βόρεια με προσφυγική γειτονιά που αποτελεί ενδιαφέρον κτιριακό σύνολο λόγω της ομοιομορφίας των κατοικιών της. Το κτιριακό απόθεμα εντός του στρατοπέδου αποτελείται από κτίρια των αρχών του 20ού αιώνα, ενδιαφέρουσας, νεοκλασικής μορφολογίας και τυπολογίας, τα οποία προτείνεται να συντηρηθούν για να φιλοξενήσουν τις νέες χρήσεις, και νεότερα κτίρια (από τη δεκαετία του '60 και μετά) απλούστερης μορφής, τα οποία προτείνεται να κατεδαφιστούν σχεδόν στο σύνολό τους.

Από το συνδυασμό των συμπερασμάτων των

δύο τομέων ανάλυσης, τα οποία και συγκεντρώθηκαν σε αντίστοιχους χάρτες, προέκυψαν οι χρήσεις που τελικά αποφασίστηκε να εισαχθούν στο πρώην στρατόπεδο. Στο σύνολο προτείνεται η δημιουργία ενός πολιτιστικού πάρκου, καθώς η πόλη των Σερρών έχει ανάγκη τόσο από χώρους πρασίνου όσο και από κτίρια πολιτιστικών δραστηριοτήτων. Πιο συγκεκριμένα, ο σχεδιασμός αφορά σε τέσσερις πιο ειδικές ζώνες χρήσεων:

- ζώνη πολιτισμού
- ζώνη εκπαίδευσης και αθλητισμού
- ζώνη διοίκησης
- ζώνη πρασίνου

Στην πρώτη ζώνη χρησιμοποιούνται τα υπάρχοντα παλαιότερα κτίρια (9 στο σύνολο) με κάποιες διακριτικές επεμβάσεις-προσθήκες με στόχο την ομαδοποίησή τους, για τη στέγαση των εξής πολιτιστικών λειτουργιών:

μουσείο της πόλης, Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων, Γενικά Αρχεία του Κράτους, αίθουσα θεάτρου 250 θέσεων, δύο αίθουσες κινηματογράφου (των 100 θέσεων η κάθε μια), αίθουσα διαλέξεων (150 ατόμων) και art-cafe. Στην ίδια ζώνη εντάσσεται και ένας θερινός κινηματογράφος (150 θέσεων).

Στη δεύτερη ζώνη προτείνεται η στέγαση τριών νηπιαγωγείων στο ένα από τα δύο νεότερα κτίρια που διατηρούνται, σε συνδυασμό με παιδότοπο. Το δεύτερο, ενισχυμένο με την κατασκευή ενός καινούριου κτιρίου προτείνεται να χρησιμοποιηθεί ως κτίριο φοιτητικών εστιών. Τις φοιτητικές εστίες πλαισιώνουν υπαίθριες αθλητικές εγκαταστάσεις (δύο γήπεδα τένις, δύο μπάσκετ και ένα βόλεϊ).

Στην τρίτη ζώνη σχεδιάζεται ένα νέο κτίριο μεγάλης κλίμακας και σύγχρονης μορφολογίας που προτείνεται για να στεγάσει τις Υπηρεσίες της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης των Σερρών αποτελώντας ταυτόχρονα ορόσημο στον αστικό ιστό.

Η τέταρτη ζώνη διαμορφώνεται σε πάρκο μεγάλης έκτασης με διάφορες θεματικές περιοχές συμβολικού και μη χαρακτήρα: «λιβαδάκια» αρωματικών φυτών, μικρός ελαιώνας, τεχνητό δάσος, «κηπάκια» με ποώδη, «αναχώματα», παρατηρητήρια και πλατφόρμες ανάπαυσης στις θέσεις των παλιών φυλακίων-σκοπιών. Η ήπια μορφολογία του χώρου «σπάει» με τη δημιουργία ενός τεχνητού κρατήρα και τριών λόφων που χαρίζουν δραματικότητα στην περιοχή. Η κλίση του μεγαλύτερου λόφου αξιοποιείται για τη δημιουργία ανοικτού θεάτρου. Επιπρόσθετα, με αφορμή το γειτονικό χείμαρρο εισάγεται το στοιχείο του νερού, με την δημιουργία ενός «υδάτινου τοίχου» που υψώνεται στην περιοχή των εστιών και δύο τεχνητών λιμνών σε άμεση σχέση με αυτόν.

